

Studiu de caz

Viața unui muncitor în perioada regimului comunist din România

Dumitru-Valentin Pătrașcu

Abstract

The study based on the testimony of a peasant family's member, who had to abandon his native village in order to work in Bucharest as a hawker – the year when Romania entered the World War Two. Later, upon the imposition of the Communist Regime in Romania, he became a worker and fulfilled his military obligations in labour camps, a period well known for the severe Sovietizing process.

Between 1953 and 1966 he became worker in the oil extraction industry, based Ticleni (Gorj county), and installed a large number of pipelines, not only in Gorj county, but also in the Valcea, Olt and Gorj counties. Beginning 1966, he worked as a paver and later he was promoted to foreman at Roads Enterprise, in Deva (1966-1967), and at the People's Municipality, in Lugoj (1967-1989).

Our study aimed to integrate this worker's life experience within the context of changes, that took place not only in his native village and Romania, but also on the international scale during the period of Communist Romania.

Keywords: Communism, Worker, Pipeline, Collectivization, Infrastructure.

Ne-am propus, în cele ce urmează, să prezentăm cele mai importante evoluții politice, economice și sociale produse în România începând din perioada celui de-al doilea război mondial până la finele regimului comunist din perspectiva unui om obișnuit, a unui muncitor provenit dintr-o familie de țărani, un om cu „*origine sănătoasă*”, atât de prețuit de către propaganda comunistă, dar care a avut numeroase obstacole de depășit, nefăcând parte din elitele conducătoare.

Avem în față experiențele unui fiu de țăran care, în adolescență, a trăit o scurtă perioadă de timp în Bucureștiul celui de-al doilea război mondial, precum și convulsiile provocate în societatea românească de impunerea regimului comunist odată cu pătrunderea în România a trupelor Armatei Roșii.

Gheoghe Pătrașcu s-a născut la 1 octombrie 1928 în satul Obârșia, comuna Rădinești, județul Gorj, ca fiu al lui Haralambie și al Constantinei, provenind dintr-o familie de țărani. De-a lungul vieții, a traversat mai multe regimuri politice,

pornind de la regența instituită în perioada minoratului viitorului rege Mihai I, la restaurația din 8 iunie 1930, instituirea regimului de autoritate monarhică de către regele Carol al II-lea, dezmembrarea teritorială a României Mari în vara anului 1940, urmată de abdicarea regelui Carol al II-lea și preluarea conducerii statului de către generalul Ion Antonescu, în septembrie 1940. Ulterior, România a devenit aliata Axei și s-a proclamat statul național-legionar, în speranța eliberării Basarabiei și nordului Bucovinei de sub ocupația sovietică.

Născut cu o lună înaintea primei transmisiuni radiofonice din România (1 noiembrie 1928), cu două luni înainte de aniversarea a 10 ani de la Marea Unire din 1 decembrie 1918, și trăind timp de mai bine de 10 ani în România Mare, acest om avea să treacă prin momente tragice, împreună cu ceilalți locuitori ai țării, în perioada participării României la cel de-al doilea război mondial, începând cu vara anului 1941. Participarea armatei române la campania din est s-a soldat cu eliberarea Basarabiei și nordului Bucovinei, în iulie 1941, însă, eșecul campaniei din URSS avea să conducă la contraofensiva sovietică declanșată după respingerea armatei germane și a aliaților săi, ca urmare a victoriilor de la Kursk, din vara anului 1942, și de la Stalingrad, din februarie 1943. Acest fapt a permis avansul rapid al Armatei Roșii spre vest și pătrunderea, în vara anului 1944, pe teritoriul românesc. În aceste condiții, s-au produs evenimentele de la 23 august 1944, ce au deschis drumul comunizării României și aveau să decidă destinele a milioane de români.

Conform recensământului populației efectuat în 1930 populația comunei Rădinești, ce cuprindea satele Rădinești, Bibulești și Obârșia, totaliza 1 900 de locuitori repartizați astfel: 797 în satul Obârșia, 636 în satul Rădinești și 167 în satul Bibulești¹.

În 1935 Gheorghe Pătrașcu a fost înscris la școala primară din satul natal, unde a învățat să scrie și să citească avându-l învățător pe domnul Bălă din Piscoi. Școala avea o clădire cu două săli de clasă și era situată în cătunul Valea Danțului, aici fiind încadrați doi învățători².

După absolvirea clasei a IV-a, în vara anului 1939, a fost retras de la cursurile școlii și nu și-a mai continuat studiile, deși, încă din cursul anului școlar 1929-1930, fusese introdus învățământul obligatoriu de șase clase³. Provenit dintr-o familie țărănească numeroasă, beneficiind de o instrucție ce consta în cele 4 clase primare, în cursul cărora a învățat scrisul, cititul și noțiuni de aritmetică, acest copil a fost constrâns de greutățile vieții să muncească de la o vârstă fragedă, la fel ca majoritatea copiilor de țărani.

La începutul deceniului 5 al secolului al XX – lea, precum în toată perioada

1 Marin Arcuș, *Sate de moșneni la izvoarele pârâului Plosca*, Editura Centrului Județean al Creației Populare Gorj, Târgu-Jiu, 1997, pp. 90-91.

2 Informație oferită de către Gheorghe Pătrașcu din satul Bibulești, comuna Dănciulești, județul Gorj, la 5 decembrie 2012.

3 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 294.

interbelică, numeroși țărani din Oltenia veneau la București pentru a-și câștiga existența din comercializarea zarzavaturilor sau a gazului lampant ca vânzători ambulanti.

Unul dintre locurile unde puteau fi întâlniți acești vânzători ambulanti era Târgul de la Obor. De aici porneau oltenii purtând coșuri cu zarzavat sau recipiente metalice cu gaz lampant către diversele cartiere bucureștene, unde livrau respectivele produse la domiciliul clientului.

Acestea sunt împrejurările în care a ajuns la București, în primăvara anului 1941, și Gheorghe Pătrașcu. În capitală se afla deja tatăl său, Haralambie, alături de care avea să muncească pentru a putea întreține familia rămasă în satul natal. Tatăl său era comerciant ambulant de zarzavaturi și brânzeturi pe care le achiziționa din Târgul de la Obor și le distribuia la domiciliul clienților⁴.

Ajungând cu autobuzul în București, Gheorghe Pătrașcu a coborât în stația din dealul Spirii, după care s-a îndreptat spre casa unde locuia cu chirie tatăl său, precum și alți comercianți ambulanti originari din comuna Rădinești. După ce s-a instalat la Jean Bețivu și soția sa, Tanța, și-a început activitatea de negustor ambulant de gaz lampant. Astfel, în fiecare dimineață achiziționa gaz lampant de la găzărie, transportându-l, cu ajutorul cobiliței, la domiciliile clienților din mahalalele bucureștene.

Inițial, a locuit într-o încăpere cu un singur pat în care dormeau 10 bărbați, fără pături, și având drept pernă propria haină. Acestea erau condițiile oferite în schimbul chiriei lunare de către proprietarii casei, Jean, zis Bețivu, și soția sa, Tanța.

Printre chiriași se aflau și câțiva consăteni, de asemenea, comercianți de zarzavaturi, brânzeturi și gaz lampant pe străzile Bucureștiului, respectiv: Mărin Sanfiroiu (Marin Zamfira, bunicul interpretului de muzică populară Valentin Zamfira), Dumitru Cașcără (Dumitru Zamfira), Nicu al lu Nițoaie (Nicolae Călărășu), Mitru al lu Frunzică (Dumitru Vlăduț).

Din cauza condițiilor precare de igienă, la doar câteva luni de la sosirea lui Gheorghe Pătrașcu în București, chiriașii s-au confruntat cu apariția păduchilor. Aceștia au apărut în ciuda faptului că, periodic, rufele erau duse la spălat la o femeie poreclită „Greieroaica”. Însă, tocmai „*acolo se umpleau rufele de păduchi*”⁵.

În urma unei razii a jandarmeriei bucureștene din septembrie 1941, verificându-se documentele de identitate, s-a constatat că minorul Gheorghe Pătrașcu, din satul Obârșia, comuna Rădinești, județul Gorj, nu posedă act de identitate. În aceste condiții, a fost ridicat și dus la secție. Ulterior, s-a luat decizia de a-l trimite, din post în post, pe jos, până în satul natal, sub supravegherea șefilor de post. Astfel, a fost nevoit să parcurgă distanța de circa 250 de kilometri

4 Informație oferită de către Gheorghe Pătrașcu din satul Bibulești, comuna Dănciulești, județul Gorj, la 5 decembrie 2012.

5 Conform informațiilor oferite de către Gheorghe Pătrașcu la 5 decembrie 2012.

dintre București și Rădinești pe jos, unii șefi de post având o atitudine agresivă și batjocoritoare⁶.

Conform unei statistici a populației întocmită în anul 1941, satul Obârșia avea 197 de familii, cu un total de 927 de locuitori, în timp ce, populația totală a comunei Rădinești era de 2 154 de locuitori⁷.

Din septembrie 1941 până la sfârșitul celui de-al doilea război mondial Gheorghe Pătrașcu s-a aflat în satul natal, muncind pământul împreună cu mama, frații și surorile sale.

Intrând în război ca aliată a Germaniei, la 22 iunie 1941, armata română a luptat pentru eliberarea teritoriilor românești din Basarabia și nordul Bucovinei, devenind, totodată, un inamic al URSS și al aliaților săi, Statele Unite ale Americii și Marea Britanie.

În aceste condiții, instalațiile de extracție și rafinare a petrolului din Valea Prahovei au devenit o țintă pentru aviația Aliaților care a efectuat raiduri de bombardament la 12 iunie 1942, 1 august 1943 și 16 iunie 1944. Acestea au cauzat pierderi umane și materiale importante.

Declanșarea ofensivei sovietice pe linia Iași-Chișinău, la 20 august 1944, a grăbit înlăturarea generalului Ion Antonescu de la conducerea statului, operațiune prevăzută a avea loc la 26 august 1944, dar devansată pentru data de 23 august 1944⁸.

La mai puțin de trei ore de la arestarea generalului Ion Antonescu s-a constituit guvernul generalului Constantin Sănătescu (23 august – 4 noiembrie 1944). La 31 august 1944, prin Decretul-Lege nr. 1 626 s-a hotărât ca toate drepturile și libertățile cetățenești recunoscute prin constituția din 1923 să reintre în vigoare⁹.

La 12 septembrie 1944 s-a semnat la Moscova tratatul de armistițiu între România și Națiunile Unite, acesta având caracterul unui dictat, în condițiile în care România era ocupată de către trupele Armatei Roșii¹⁰.

La 12 octombrie 1944 s-a constituit Frontul Național Democratic ce reunea PCR, PSD și Frontul Plugarilor, condus de către dr. Petru Groza. Ulterior, demisia reprezentanților FND în guvern, Lucrețiu Pătrășcanu și Constantin Titel Petrescu, a condus la demisia cabinetului condus de către Constantin Sănătescu și la constituirea unui nou guvern având același prim-ministru, la 4 noiembrie 1944¹¹.

La 6 decembrie 1944 s-a constituit guvernul condus de către generalul

6 Informații oferite de către Gheorghe Pătrașcu la 15 decembrie 2012.

7 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 92.

8 Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX*, Editura Paideia, București, 1999, p. 444.

9 *Ibidem*, p. 487.

10 *Ibidem*, p. 489.

11 *Ibidem*, p. 491.

Nicolae Rădescu din care făceau parte și comuniștii: Lucrețiu Pătrășcanu (ministru de Justiție), Gheorghe Gheorghiu-Dej (ministru la Comunicații) și Teohari Georgescu (subsecretar de stat la ministerul de Interne)¹².

Ca urmare a vizitei comisarului adjunct pentru Afaceri Externe al URSS, Andrei Ianuarievici Vîșinski, sosit în București la 27 februarie 1945, și a cererii imperative vizând demiterea imediată a guvernului condus de către generalul Nicolae Rădescu, regele Mihai I a cerut demisia guvernului. Astfel, în seara zilei de 28 februarie 1945, generalul Nicolae Rădescu a prezentat regelui demisia guvernului pe care îl conducea¹³.

În aceeași zi, Comisia Aliată (Sovietică) de Control a emis 8 ordine prin care cerea demobilizarea și dezarmarea a numeroase unități de aviație, artilerie, infanterie, jandarmi și poliție. Astfel, efectivele poliției au fost reduse cu 50%, în București rămânând doar 1 500 de polițiști la o populație de circa 1 000 000 de locuitori¹⁴.

Demobilizarea și dezarmarea au început în București la 1 martie 1945, armata sovietică preluând, în aceeași zi, controlul rețelei de transmisiuni și telecomunicații ale Statului Major Român al Aerului¹⁵.

În aceste condiții, s-a constituit guvernul condus de către dr. Petru Groza. Instalat la 6 martie 1945, guvernul avea 17 miniștri și 13 subsecretari de stat, 7 ministere aparținând PCR, 4 social-democraților și 12 formațiunilor satelit ale PCR¹⁶.

La 8 martie 1945 președintele Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, și vicepreședintele Gheorghe Tătărescu, ministru al Afacerilor Străine, adresează o scrisoare „*Excelenței Sale, Președintele Consiliului Comisarilor Poporului al URSS, Mareșal al Uniunii Sovietice, I. V. Stalin*” prin care roagă guvernul URSS și Înalțul Comandament Sovietic ca nord-vestul Transilvaniei să se reunească în granițele României¹⁷. Chiar a doua zi, la 9 martie 1945, I. V. Stalin comunica guvernului de la București că este de acord cu revenirea nord-vestului Transilvaniei în granițele României.

În consecință, pentru a marca succesul noului guvern, zilele de 11, 12 și 13 martie 1945 au fost declarate zile de sărbătoare națională. În ziua de 13 martie 1945 s-a desfășurat la Cluj-Napoca o ședință specială a Consiliului de Miniștri și au avut loc mitinguri la care au participat regele Mihai I, dr. Petru Groza și Gheorghe Tătărescu¹⁸.

La 23 martie 1945 noul guvern a adoptat o lege privind realizarea reformei

12 *Ibidem*.

13 ***, *Istoria Românilor*, vol. IX, coord. acad. Dinu C. Giurescu, Editura Enciclopedică, București, p. 543.

14 *Ibidem*, p. 545.

15 *Ibidem*.

16 *Ibidem*.

17 *Ibidem*, p. 552.

18 *Ibidem*, p. 553.

agrare, însă, niciun locuitor al comunei Rădinești nu a fost împroprietărit cu pământ¹⁹. În schimb, primăria comunei Rădinești a primit în proprietate 32 de hectare din moșia Gabrielei Păparizu, soția colonelului Păparizu, din comuna Tina²⁰. Această suprafață a devenit islaz comunal, fiind situată în nordul satului Obârșia.

Prin reforma agrară din 23 martie 1945 au fost expropriate 1 468 000 hectare de teren, dintre acestea 1 109 000 hectare fiind împărțite unui număr de 918 000 de familii, revenind fiecărei familii 1,2 hectare de teren. Spre comparație, reformele agrare din anii 1864 și 1921 au oferit fiecărei familii țărănești o suprafață medie de circa 4 hectare de teren²¹. În consecință, suprafața medie a proprietăților țărănești mici a scăzut de la 2,25 de hectare în 1930, la 1,48 hectare în 1945, astfel că, după reforma agrară din 1945, țărănimea săracă a devenit și mai săracă²². Acest fapt corespundea intențiilor guvernului comunist ce vizau impunerea colectivizării agriculturii, politică devenită oficială în martie 1949.

Ocupația sovietică și cererile crescânde ale sovieticilor în contul reparațiilor de război prevăzute prin Convenția de armistițiu, lipsa materiilor prime, efortul financiar pentru susținerea trupelor române aflate pe frontul de vest, situația dezastruoasă a căilor ferate, lipsa carburanților, au condus, în primăvara anului 1945, la o situație economică foarte dificilă. Aceasta avea să fie agravată de seceta din vara anului 1945²³.

La 8 mai 1945 au fost semnate la Moscova o serie de acorduri ce vizau constituirea unor societăți mixte româno-sovietice, denumite SOVROM. Prima societate de acest tip a fost Societatea Anonimă Sovieto-Română de Navigație, prin constituirea căreia transporturile fluviale și maritime din România intrau sub controlul Uniunii Sovietice²⁴. Ulterior, la 17 și 19 iulie 1945, s-au semnat la București Convențiile pentru înființarea societăților mixte româno-sovietice SOVROMPETROL și SOVROM-TRANSPORT²⁵.

La 8 august 1945 s-a semnat la Moscova *Acordul de colaborare economică între România și URSS* și Convenția pentru înființarea Societății de Transporturi Aeriene Româno-Sovietice TARS²⁶, iar la 26 octombrie 1945 guvernul dr. Petru Groza aprobă funcționarea societății SOVROMPETROL ce urma să exploreze, să exploateze, să prelucreze și să comercializeze petrolul și derivatele acestuia în România²⁷. În aceeași zi primește autorizația de funcționare și SOVROMBANC.

19 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 54.

20 *Ibidem*, pp. 54-55.

21 ***, *Istoria Românilor*, p. 556.

22 *Ibidem*, p. 557.

23 *Ibidem*, p. 560.

24 *Ibidem*, p. 566.

25 *Ibidem*, p. 807.

26 *Ibidem*.

27 *Ibidem*, p. 566.

În perioada 1946-1952 au mai fost înființate încă 13 SOVROM –uri, în toate domeniile de activitate. Treptat, vor fi înființate 16 SOVROM-uri în toate sectoarele importante ale economiei naționale, de la utilaj petrolier, chimie, construcții, până la metalurgie, exploatarea lemnului, filme, asigurări și extracția minereului de uraniu²⁸.

La înrăutățirea situației economice a României a contribuit și seceta din anii 1945 și 1946 ce a condus la scăderea producției de cereale și la apariția foametei în unele regiuni ale țării. Recolta de cereale a României a totalizat, în 1946, 2,53 milioane de tone, fiind inferioară celei din 1945 cu 0,22 milioane de tone²⁹. În aceste condiții, în noiembrie 1946, România se confrunta cu un deficit de 1,46 milioane tone de cereale, rezervele din anii precedenți fiind deja epuizate³⁰.

Lipsa produselor alimentare a condus, începând din septembrie 1946, la creșterea accelerată a prețurilor, astfel că, puterea de cumpărare a populației a scăzut rapid. Astfel, în iarna anilor 1946-1947 situația alimentară a populației sătești a fost deosebit de grea.

La acestea se adăuga efectul distructiv al sistemului de colectare a cotelor de cereale instituit pentru plata reparațiilor de război către URSS. Astfel, în fiecare vară, preotul Gheorghe I. Radu, proprietar din satul Rădinești, dădea toată recolta autorităților comuniste din sat rămânând, uneori, dator deoarece nu reușea să obțină cantitatea de cereale necesară pentru plata cotelor³¹.

La 19 noiembrie 1946 s-au desfășurat alegerile legislative al căror rezultat a fost falsificat în mod grosolan de către guvernul dr. Petru Groza. Astfel, Blocului Partidelor Democratice i s-au atribuit 378 de mandate de deputat, reprezentând 91,3% din totalul de 414 mandate de deputat³². În realitate, numărul voturilor pentru Blocul Partidelor Democratice a fost de circa 20% din totalul celor 6 841 429 de voturi exprimate³³.

Alegerile din 19 noiembrie 1946 au constituit cea mai mare fraudă electorală din România și au deschis calea distrugerii societății românești tradiționale, permițând punerea ei forțată în tiparele sovietice.

La 10 februarie 1947 s-au semnat la Paris tratatele de pace cu Bulgaria, Finlanda, Italia, România și Ungaria.

Tratatul de pace cu România stabilea revenirea nord-vestului Transilvaniei în granițele României dar statua cedarea către URSS a Basarabiei, nordului Bucovinei și a ținutului Herța și către Bulgaria a Cadrilaterului.

Armata română era limitată la 135 000 de oameni, din care 120 000

28 *Ibidem*.

29 *Ibidem*, p. 793.

30 *Ibidem*.

31 Marin Arcuș, *op. cit.*, pp. 56-57.

32 ***, *Istoria Românilor*, vol. IX, p. 632.

33 *Ibidem*, p. 644.

reprezentau trupele de uscat. Despăgubirile de război datorate URSS se ridicau la 300 de milioane de dolari, plătibili în 8 ani, cu începere de la 12 septembrie 1944³⁴.

După semnarea tratatului de pace represiunea împotriva opozanților regimului comunist din România se intensifică, astfel că, la 29 iulie 1947 Partidul Național Țărănesc este scos în afara legii printr-un referat al ministrului de Interne adresat Camerei Deputaților și printr-un raport adresat guvernului³⁵.

La scurt timp a fost înscenat procesul liderului PNȚ Iuliu Maniu și al colaboratorilor săi, soldat cu sentințe previzibile având ca scop reducerea la tăcere a opoziției. Astfel, Iuliu Maniu și Ion Mihalache au fost condamnați la muncă silnică pe viață, ambii având să decedeze în închisoare³⁶.

La 15 iunie 1947 au fost stabilite cote oficiale de predare către stat a cerealelor precum: grâul, secara, orzul, orzoaica, ovăzul, la prețuri impuse de guvern. În octombrie 1947 sunt impuse prețuri oficiale de cumpărare și pentru porumb și cartofi³⁷.

La 15 august 1947 a fost votată de Camera Deputaților legea pentru reforma monetară ce stabilea un raport de preschimbare de 1 leu stabilizat pentru 20 000 de lei vechi. Persoanele fizice au dreptul să preschimbe de la 1 500 000 până la 5 000 000 de lei vechi, restul masei monetare aflat în circulație fiind confiscat de către stat³⁸.

Așa-zisul proces împotriva liderilor PNȚ a fost pretextul pentru eliminarea din guvern a PNL Gheorghe Tătărescu, printr-o moțiune de neîncredere votată de Camera Deputaților, la 5 noiembrie 1947³⁹.

La 23 decembrie 1947 Emil Bodnăraș preia conducerea ministerului Apărării Naționale, măsură socotită necesară de către conducerea PCR pentru a întări controlul asupra armatei, în vederea impunerii actului de abdicare regelui Mihai I⁴⁰.

Revenit în țară la 21 decembrie 1947, după vizita în Marea Britanie, regele Mihai I a fost forțat să abdice, la 30 decembrie 1947, în urma unei vizite la Palatul Regal a primului ministru dr. Petru Groza și a liderului comunist Lucrețiu Pătrășcanu, care au adus cu ei textul actului de abdicare⁴¹. În aceeași zi, Adunarea Deputaților, întrunită în grabă, a votat legea prin care era proclamată Republica Populară Română⁴².

În perioada 25 ianuarie 1948 – 1 iulie 1949 a fost efectuat recensământul

34 *Ibidem*, p. 655.

35 *Ibidem*, p. 661.

36 *Ibidem*.

37 *Ibidem*, p. 665.

38 *Ibidem*.

39 *Ibidem*, p. 668.

40 *Ibidem*, p. 669.

41 *Ibidem*, p. 670.

42 *Ibidem*, p. 671.

populației, proprietarilor și exploatațiilor agricole din Republica Populară Română⁴³.

Astfel, conform unui borderou întocmit în 1948, populația comunei Rădinești se cifra la 2 161 de locuitori. Satul cel mai populat era Obârșia, cu 1 008 locuitori, fiind urmat de satul Rădinești, cu 698 de locuitori, și de Bibulești, cu 455 de locuitori⁴⁴.

Recensământul agricol efectuat în anul 1948 a arătat că suprafața agricolă a comunei Rădinești era de 1 847 de hectare, aceasta fiind divizată în 3 842 de parcele⁴⁵, în timp ce, locuitorii comunei posedau: 366 de vite mari, 1 632 de oi și capre, 240 de care și căruțe, 192 de pluguri, 4 prășitoare și două batoze⁴⁶.

Cele mai numeroase proprietăți, circa 28%, aveau o suprafață cuprinsă între unu și două hectare, fiind urmate de circa 21% din proprietăți cu o suprafață cuprinsă între două și trei hectare. Proprietățile având între 3 și 5 hectare reprezentau 11% din total, comparabil cu cele 12% din total reprezentate de proprietățile având o suprafață cuprinsă între 0,5 și un hectar⁴⁷.

În comuna Rădinești existau 3 familii ce dețineau proprietăți agricole cu o suprafață cuprinsă între 20 și 50 de hectare, respectiv: Dumitru Rădulescu din satul Obârșia, preotul Gheorghe I. Radu din satul Bibulești și preotul Grigore Fierăscu din satul Rădinești⁴⁸.

În primăvara anului 1949 Gheorghe H. Pătrașcu s-a prezentat la Comitetul Militar al Raionului Amaradia, situat în comuna Melinești, pentru recrutare. Ca urmare, la 17 aprilie 1949, i s-a eliberat livretul militar cu mențiunea: „*bun pentru serviciul combatant neinstruiți*”⁴⁹.

A fost încorporat la 8 mai 1950 în cadrul Detașamentului de Infanterie nr. 6 din Orăștie și a depus jurământul la 23 august 1950⁵⁰.

În perioada în care a activat în cadrul Detașamentului nr. 6 Orăștie a lucrat ca muncitor betonist pe șantierul unui aerodrom militar ce se construia în apropierea orașului Câmpia Turzii. Aici a participat la betonarea pistei de decolare-aterizare a avioanelor militare, precum și la construcția unui drum betonat de la Câmpia Turzii la Turda.

Ulterior, a lucrat la construirea Casei Scânteii (actuala Casă a Presei Libere) din București, o clădire monumentală, în cel mai pur stil sovietic, ce a dominat peisajul urbanistic al capitalei României până la inițiativa lui Nicolae Ceaușescu de a construi bulevardul *Victoria Socialismului* și *Casa Poporului*

43 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 92.

44 *Ibidem*, p. 93.

45 *Ibidem*, p. 55.

46 *Ibidem*.

47 *Ibidem*.

48 *Ibidem*, p. 56.

49 Conform livretului militar eliberat la 17 aprilie 1949 de Comitetul Militar al Raionului Amaradia.

50 *Ibidem*.

(actualul Palat al Parlamentului României).

De asemenea, în vara anului 1951, a participat și la campania agricolă, luând parte la recoltarea manuală a bumbacului în Câmpia Română, în apropiere de Alexandria, în condițiile unei veri toride. La 10 august 1951 s-a înregistrat temperatura maximă absolută pe teritoriul României, 44,5 grade Celsius, în localitatea Ion Sion din apropierea Brăilei.

La 18 mai 1952 a fost transferat la Detașamentul 201 din Hemeiuș, în apropierea orașului Bacău, unde a activat până la 18 mai 1953 când a fost lăsat la vatră. În această perioadă a lucrat la Ciurea, în apropierea Iașului, la modernizarea infrastructurii de cale ferată.

În aceeași perioadă a lucrat într-un gater unde erau debitați bușteni obținându-se chereștea ce era încărcată în vagoane și expediată în URSS în contul despăgubirilor de război impuse României, în calitate de stat învins, prin tratatul de pace de la Paris semnat la 10 februarie 1947 de către ministrul de Externe al României, Gheorghe Tătărescu.

Articolul 22 al tratatului de pace de la Paris prevedea obligația României de a plăti despăgubiri de război către Uniunea Sovietică în valoare de 300 de milioane de dolari constând în: produse petroliere, cereale, lemn, vase maritime și fluviale, utilaje și alte mărfuri. Suma menționată urma a fi plătită în termen de 8 ani, începând de la 12 septembrie 1944, data semnării Convenției de Armistițiu cu URSS⁵¹.

Acest articol al tratatului de pace de la Paris prelua prevederile articolului 11 al Convenției de Armistițiu din 12 septembrie 1944. Deși Convenția de Armistițiu prevedea ca despăgubirile de război plătite de România către URSS să se ridice la 300 de milioane de dolari, până la 10 februarie 1947 livrările României către URSS au fost evaluate la circa 1,2 miliarde de dolari⁵².

Acest efort financiar și logistic a cerut sacrificii care s-au situat la limita maximă de suportabilitate el egalând, potrivit unor estimări, venitul național al României în perioada septembrie 1944 – februarie 1947 ce se ridica la circa 1,2 – 1,3 miliarde de dolari⁵³.

Într-o lucrare dedicată studierii istoriei secolului XX, istoricii români Ioan Scurtu și Gheorghe Buzatu au prezentat modul în care s-a impus sovietizarea statelor ocupate de Armata Roșie „*la sfârșitul anilor '40 și la începutul anilor '50, Kremlinul, acționând în Europa Est-Centrală cu forțe suficiente și decise (armată, trupe speciale, forțe secrete etc.) capabile să înfăptuiască comunizarea țărilor în spatele Cortinei de Fier, a acționat pe plan politic printr-un faimos instrument - Cominformul*”⁵⁴.

51 ***, *Istoria Românilor*, vol. IX, coord. acad. Dinu C. Giurescu, Editura Enciclopedică, București, 2008, p. 795.

52 *Ibidem*, p. 794.

53 *Ibidem*.

54 Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 531.

Cominformul s-a constituit în cadrul unei întruniri în Polonia, în localitatea Szlarska Poreba, desfășurată între 22 și 27 septembrie 1947 cu participarea reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești din: Polonia, Ungaria, România, Bulgaria, Franța, Italia, Iugoslavia, Cehoslovacia și URSS⁵⁵.

În octombrie 1947 a demarat acțiunea de contopire a PCR cu Partidul Social Democrat. Astfel, în presa PCR se dezbăteau principalele documente ce urmau a fi adoptate, erau condamnați social-democrații trădători, în frunte cu Constantin Titel Petrescu, și se sublinia necesitatea realizării partidului unic⁵⁶.

La 4 ianuarie 1948 s-a constituit Comisia Centrală pentru Organizarea Congresului de Unificare a celor două partide și s-au aprobat instrucțiunile pentru alegerea organelor de conducere locală și a delegaților la congres. Acesta s-a desfășurat în zilele de 21-23 februarie 1948 în sala Ateneului Român, în cadrul său adoptându-se hotărârea de constituire a Partidului Muncitoresc Român⁵⁷.

De asemenea, în cadrul congresului, a fost ales Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român care, în ședința sa, din 24 februarie 1948, a ales Biroul Politic și Secretariatul Comitetului Central format din: Gheorghe Gheorghiu-Dej – secretar general, Ana Pauker, Teohari Georgescu, Lothar Rădăceanu – secretari⁵⁸.

La 25 februarie 1948 Adunarea Deputaților s-a autodizolvat, în vederea organizării de noi alegeri pentru Marea Adunare Națională, ce urma a avea caracter de adunare constituantă.

În urma alegerilor, desfășurate la 28 martie 1948, Frontul Democrației Populare, constituit la 27 februarie 1948, din Partidul Muncitoresc Român, Frontul Plugarilor, Partidul Național-Popular și Uniunea Populară Maghiară a obținut 93,2% din voturi și 405 mandate în Marea Adunare Națională⁵⁹. Acestea au fost ultimele alegeri din perioada comunistă la care au participat și alte liste în afara celei guvernamentale.

Marea Adunare Națională, astfel constituită, a votat, în unanimitate, la 13 aprilie 1948, noua constituție a Republicii Populare Române. Aceasta desființa principiul separării puterilor în stat, stabilind, conform articolului 37, că: „*Organul suprem al puterii în stat în Republica Populară Română este Marea Adunare Națională*”⁶⁰. Durata mandatului Marii Adunări Naționale era de 4 ani.

Atribuțiile de șef al statului erau exercitate de Prezidiul Marii Adunări Naționale, care era alcătuit din președinte, trei vicepreședinți, un secretar și 14

55 *Ibidem*.

56 *Ibidem*, p. 549.

57 *Ibidem*, p. 550.

58 *Ibidem*, p. 551; Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România. Gherghiu-Dej și statul polițienesc, 1948 – 1965*, Editura Polirom, Iași, 2001, p. 73.

59 Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 552.

60 Vezi Constituția Republicii Populare Române adoptată la 13 aprilie 1948 de Marea Adunare Națională.

membri aleși pe o perioadă de 4 ani⁶¹. Funcția de președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale a fost ocupată, în perioada 1948-1952, de către Constantin I. Parhon.

Atribuțiile executive aparțineau, conform articolului 66 al constituției, guvernului. Acesta dirija și planifica economia națională, coordona activitatea ministerelor de resort, realiza bugetul statului, asigura ordinea publică, organiza și înzestra forțele armate și conducea politica generală a statului.

Constituția stabilea o nouă împărțire administrativ-teritorială a României în comune, plăși, județe și regiuni. Organele locale ale puterii de stat erau consiliile populare, alese pentru un mandat de 4 ani.

La 11 iunie 1948 a fost adoptată de Marea Adunare Națională legea privind naționalizarea a 1 060 de întreprinderi industriale, bănci, societăți de asigurări, mine, societăți de transport, acest fapt permițând introducerea planificării centralizate a economiei⁶².

La 30 august 1948 s-a creat Direcția Generală a Securității Poporului, în cadrul ministerului de Interne, sub conducerea lui Pantelimon Bodnarenko, zis Pantiușa, ofițer NKVD, care și-a luat numele de Gheorghe Pintilie⁶³.

În noiembrie 1948 au fost naționalizate cinematografele și casele de sănătate, iar până în 1950 au fost naționalizate farmaciile, întreprinderile chimice și toate societățile comerciale și culturale, inclusiv o parte a locuințelor.

La 2 martie 1949 a fost votată de Marea Adunare Națională o lege prin care pământul, vitele și uneltele agricole au fost expropriate fără compensație. Prin această lege a fost confiscată o suprafață agricolă de circa un milion de hectare, pe această suprafață fiind organizate Gospodării Agricole de Stat sau Cooperative Agricole de Producție. Membriilor cooperatori li se permitea deținerea unor loturi ce nu depășeau o jumătate de pogon⁶⁴.

Țăranii s-au opus procesului de colectivizare, astfel că, în 1949 s-au constituit decît 56 de cooperative agricole colective în toată țara⁶⁵. Rezistența în fața procesului de colectivizare a condus la arestarea a peste 80 000 de țărani, dintre aceștia circa 30 000 fiind judecați în public⁶⁶.

La 23 ianuarie 1949 a fost creată Direcția Generală a Miliției, care înlocuia poliția, iar la 7 februarie 1949 au fost înființate trupele de securitate, care preluau atribuțiile jandarmeriei⁶⁷.

Totodată, prin decretul nr. 83/1949 erau instituite pedepse de până la 15 ani de muncă silnică pentru cei care se opuneau exproprierii pământului conform

61 Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 554.

62 Dennis Deletant, *op. cit.*, p. 75.

63 Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 560.

64 Dennis Deletant, *op. cit.*, pp. 75-76.

65 *Ibidem*, p. 107.

66 *Ibidem*.

67 *Ibidem*, p. 103.

prevederilor legilor din 1945 și 1949⁶⁸.

Legea nr. 5 votată la 8 septembrie 1950 de Marea Adunare Națională prevedea reorganizarea administrativ-teritorială a Republicii Populare Române în regiuni, raioane, orașe și comune, desființând județele și impunând o organizare administrativ-teritorială de inspirație sovietică. Astfel, au fost desființate cele 58 de județe, cu cele 424 de plăși și 6 276 de comune, fiind înlocuite cu 28 de regiuni compuse din 177 de raioane, 148 de orașe și 4 052 de comune⁶⁹.

În planul relațiilor externe, în ianuarie 1950, guvernul român a întrerupt legăturile feroviare și poștale cu Iugoslavia, pe motiv că astfel era contracarat spionajul iugoslav, iar în vara aceluiași an 12 cetățeni români, printre care doi angajați ai ambasadei Iugoslaviei la București, au fost arestați sub acuzația de a fi „în serviciul spionajului clicii fasciste a lui Tito”⁷⁰.

La 14 noiembrie 1950 Securitatea a finalizat planul de deportare din regiunea de frontieră cu Iugoslavia ce viza un număr de 40 320 de persoane din regiunea Timișoara. Potrivit planului, aceste persoane urmau a fi deportate în județele Ialomița și Galați⁷¹.

Deportările au început la 16 iunie 1951 fiind realizate de către 10 229 de soldați și ofițeri de la Academia de Grăniceri din Oradea și de la Școala de Instruire a Pompierilor sub supravegherea generalului-maior Mihai Burcă, ministru adjunct de Interne, și a generalului-maior Eremia Popescu, comandantul trupelor de securitate din cadrul ministerului de Interne⁷².

La 30 decembrie 1950 generalul Mihai Burcă a fost înlocuit în funcția de șef al Direcției Politice din cadrul ministerului de Interne de către Alexandru Drăghici, unul dintre apropiații lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Ulterior, în mai 1952 Alexandru Drăghici a fost numit ministru de Interne, în locul lui Teohari Georgescu⁷³.

La 24 septembrie 1952 a fost adoptată de Marea Adunare Națională o nouă constituție a Republicii Populare Române ce reafirma rolul de conducere al Partidului Muncitoresc Român. Conform prevederilor acesteia organul suprem al puterii de stat era Consiliul de Stat.

În anii 1951-1952 Gheorghe Gheorghiu-Dej îi îndepărtează din conducerea Partidului Muncitoresc Român pe cominterniștii Ana Pauker, Vasile Luca, Iosif Chișinevski, Teohari Georgescu înlocuindu-i cu oameni apropiați lui, precum Alexandru Drăghici⁷⁴.

68 *Ibidem*.

69 Mirela-Minodora Mincă-Mălăescu, *Organizarea administrativă. 1948-1968*, în volumul *Structuri administrative în istoria românilor*, coord. Dinică Ciobotea, Editura SITECH, Craiova, 2011, p. 169.

70 Apud. Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România...*, p. 109.

71 *Ibidem*, p. 110.

72 *Ibidem*.

73 *Ibidem*, p. 155.

74 Jean-Francois Soulet, *Istoria comparată a statelor comuniste din 1945 până în zilele noastre*,

Lăsat la vatră la 18 mai 1953, la doar două luni de la moartea lui Iosif Visarionovici Stalin, Gheorghe Pătrașcu a revenit în satul natal. Aici autoritățile comuniste încercau să-i deposedeze de terenuri pe marii proprietari de pământ și să impună colectivizarea agriculturii.

În acest context, prin Hotărârea Consiliului de Stat nr. 308/1953, proprietarii: Rădulescu Dumitru, preotul Radu I. Gheorghe și preotul Fierăscu Grigore au fost obligați să cedeze teren agricol pentru împrumutarea familiilor sărace din satele: Obârșia, Bibulești și Rădinești⁷⁵.

După o scurtă perioadă petrecută în sat, la 1 decembrie 1953 Gheorghe Pătrașcu s-a angajat ca muncitor săpător la Schela de Extracție Țicleni⁷⁶. Ulterior, la 30 aprilie 1954, a fost încadrat ca muncitor săpător la Stația de Dezbenzinare de la Craiova din cadrul Întreprinderii de Construcții nr. 2 din Pitești⁷⁷.

În anii 1954-1955 a participat la lucrările de săpare manuală a șanțurilor pentru conductele de transport produse petroliere în localitățile: Budoii (jud. Vâlcea), Iancu Jianu (jud. Olt) și Balș (jud. Olt)⁷⁸.

În cursul anului 1954, conform acordurilor privind vânzarea și predarea către Republica Populară Română a părții de participație sovietică la SOVROM-uri, acorduri semnate la 31 martie și 18 septembrie 1954, 12 dintre cele 16 SOVROM-uri existente au fost desființate⁷⁹. SOVROMPETROL avea să funcționeze până în 1956, fiind ultimul desființat.

Istoricul englez Dennis Deletant, profesor de Studii Românești la School of Slavonic and East European Studies, University College, din Londra, bun cunoscător al realităților românești din perioada comunistă, aprecia într-una dintre lucrările sale că „*în realitate, soldatul român a fost folosit ca salăhor în marile proiecte de construcții în toată perioada comunistă, iar condițiile de muncă erau adeseori doar puțin mai bune decât cele în care lucrau deținuții politici*”⁸⁰.

În ciuda eforturilor depuse în vederea colectivizării agriculturii și a constrângerii țăranilor să se înscrie în cooperative, în 1955, în România se reușise colectivizarea unei suprafețe ce echivala cu 13% din suprafața totală a terenurilor agricole, în timp ce, în Ungaria cooperativele grupau 22% din suprafața terenurilor agricole, în Cehoslovacia 29%, iar în Bulgaria circa 61% din terenurile agricole⁸¹.

În aprilie 1954 Gheorghe Gheorghiu-Dej devine președintele Consiliului

Editura Polirom, Iași, 1998, p. 57.

75 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 58.

76 Conform carnetului de muncă întocmit pe numele său în momentul angajării.

77 *Ibidem*.

78 Informație oferită de către Gheorghe Pătrașcu la data de 7 decembrie 2012.

79 ***, *Istoria Românilor*, vol. IX, p. 808.

80 Apud. Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România. Gheorghe Gheorghiu-Dej și statul polițienesc*, p. 169.

81 Jean-Francois Soulet, *op. cit.*, p. 74.

de Stat⁸², în timp ce, Petru Groza ocupa funcția de președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale (1952-1958). Începând din decembrie 1955, Gheorghe Gheorghiu-Dej avea să-și reia funcția de secretar general al Partidului Muncitoresc Român⁸³, cea mai importantă funcție în stat.

Raportul citit de liderul URSS Nikita Hrușciiov în februarie 1956 la Moscova, un adevărat rechizitoriu îndreptat împotriva fostului lider sovietic, Iosif Visarionovici Stalin, a avut ca principal obiectiv consolidarea poziției noului lider al PCUS. În acest context, discursul lui Hrușciiov a provocat un șoc puternic atât în cadrul aparatului de conducere, cât și în rândul militanților de la baza partidelor comuniste din lagărul socialist⁸⁴.

Cu câteva luni înainte, la 14 mai 1955, fusese semnat la Varșovia un pact între URSS, Polonia, Cehoslovacia, RDG, Ungaria, România, Bulgaria și Albania. Acesta institua un comandament militar unic și reunea efective militare ce se cifrau la 6 milioane de oameni. În primii ani de existență Pactul de la Varșovia a avut puține activități, principala sa acțiune fiind intervenția împotriva revoltei din Ungaria din octombrie 1956⁸⁵.

La 11 noiembrie 1956 Gheorghe Pătrașcu a fost transferat, ca muncitor săpător, la Întreprinderea de Construcții nr. 4 din Târgu-Cărbunești, unde a activat timp de aproape 10 ani⁸⁶.

În primăvara aceluiași an, în cursul lunii martie, s-a căsătorit cu Victoria, născută la 1 februarie 1938, în satul Bibulești, comuna Rădinești, județul Gorj, fiica țaranului Simion Dragomir⁸⁷ și a celei de-a doua soții a acestuia, Dumitra.

După mai bine de un an de la căsătorie, la 4 iunie 1957, avea să se nască primul copil al familiei Gheorghe și Victoria Pătrașcu, Dumitru. Ulterior, la 27 octombrie 1962, avea să se nască cel de-al doilea copil al familiei, Aurelia.

Provenind din familii țărănești, cei doi soți dețineau teren agricol pe care au plantat pomi fructiferi și viță de vie și au crescut animale atât pentru carne și lapte, cât și ca animale de tracțiune pentru munca la câmp.

Deși încă din 1949 începuse acțiunea de colectivizare, țărani din comuna Rădinești au rămas proprietari pe terenurile agricole, pe animalele de povară și pe uneltele agricole în toată perioada comunistă.

Nereușind să impună colectivizarea agriculturii, autoritățile comuniste ale comunei au înființat două întovărășiri. Astfel, în 1956, în satul Bibulești exista Întovărășirea Agricolă „Drum Nou” ce cuprindea o suprafață de 12,3 hectare de teren avându-l președinte pe Zamfir Dumitru⁸⁸.

82 *Ibidem*, p. 101.

83 *Ibidem*.

84 *Ibidem*, p. 104.

85 *Ibidem*, p. 113.

86 Conform celor consemnate în carnetul de muncă.

87 Conform certificatului de căsătorie între Gheorghe Pătrașcu și Victoria Dragomir, încheiat la 12 martie 1956 în comuna Rădinești.

88 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 58.

În 1957 s-a înființat Întovărășirea Agricolă „*Miorița*” pe islazul comunal din satul Obârșia ce fusese primit de primăria comunei Rădinești prin reforma agrară din 1945. La înființare, Întovărășirea Agricolă „*Miorița*” avea 34 de membri, un islaz de 8,22 hectare, 63 de oi și o capră⁸⁹.

La 31 decembrie 1960 Întovărășirea Agricolă „*Miorița*” avea 54 hectare de pășune, 5 hectare teren arabil, 170 de oi și adăpostul pentru animale, evaluat la 20 000 lei⁹⁰.

În 1962 a fost proclamată încheierea colectivizării agriculturii de către conducerea Partidului Muncitoresc Român. În aceste împrejurări, autoritățile comunei Rădinești au decis înființarea unei Gospodării Agricole de Producție și în această comună. Fiind organizată în pripă, aceasta a rezistat doar câteva luni, după care membrii cooperatori s-au retras, pământul și animalele revenind în posesia țăranilor⁹¹. Desființarea G.A.C.-ului din comuna Rădinești a fost pusă de către autoritățile comuniste pe seama solului sărac și neproductiv din zonă.

În perioada 1960-1968 primar al comunei Rădinești a fost Munteanu Pătru, în timp ce, funcția de secretar al comunei a fost ocupată de către Ciontu Eugen⁹².

La 24 mai 1958 Nikita Hrușcirov a anunțat, în cadrul unei reuniuni a Pactului de la Varșovia desfășurată la Moscova, că Uniunea Sovietică își va retrage trupele din România. Această decizie a fost pusă în practică rapid, astfel că, la 25 iulie 1958, toți cei 135 000 de soldați și ofițeri sovietici fuseseră retrași de pe teritoriul Republicii Populare Române⁹³.

Anunțul a fost făcut cu intenția de a demonstra atitudinea pașnică a Uniunii Sovietice și a coincis cu anunțarea de statele membre ale Tratatului de la Varșovia a unei reduceri cu 119 000 de oameni a forțelor armate, fapt ce urma deciziei URSS de a reduce cu 300 000 efectivele Armatei Roșii⁹⁴.

Poziția strategică a României, înconjurată de statele socialiste, făcea ca retragerea trupelor sovietice să nu afecteze securitatea Uniunii Sovietice. Pe de altă parte, orice urmă de neîncredere față de România din partea sovieticilor fusese ștearsă de acțiunile din timpul revoltei din Ungaria⁹⁵.

La 3-5 august 1961 Nikita Hrușcirov a prezentat la Moscova un plan privitor la transformarea CAER într-un organism supranațional cu rol de planificare. Cunoscut ca „*planul Valev*” acesta viza integrarea economică între statele socialiste. Astfel, state precum România și Bulgaria urmau să devină „*grânarul*” lagărului socialist, iar industria urma să se dezvolte în URSS, RDG

89 *Ibidem*.

90 *Ibidem*, p. 59.

91 *Ibidem*.

92 *Ibidem*, p. 72.

93 Dennis Deletant, *op. cit.*, p. 209.

94 *Ibidem*, 210.

95 *Ibidem*.

și Cehoslovacia⁹⁶.

Planul a fost respins categoric de conducerea Partidului Muncitoresc Român care dorea dezvoltarea industriei grele în România. În acest context, pentru a contracara planul Valev, Gheorghe Gheorghiu – Dej a decis construirea unui mare combinat siderurgic la Galați.

Divergențele româno – sovietice s-au acutizat în anii 1962-1963, astfel că, în aprilie 1964 a fost adoptată la București „*Declarația cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale*”⁹⁷.

Înlăturarea lui Nikita Hrușciov de la conducerea PCUS, la 14 octombrie 1964, l-a ajutat pe Gheorghiu-Dej să se îndepărteze tot mai mult de Moscova. Astfel, la 21 octombrie 1964, acesta l-a convocat pe ambasadorul sovietic și i-a solicitat retragerea consilierilor sovietici din România⁹⁸. În cele din urmă, conducerea sovietică a acceptat solicitarea și, în decembrie 1964, consilierii sovietici au fost retrași din România⁹⁹.

Totodată, în perioada ianuarie-decembrie 1963, au fost eliberați câteva mii de deținuți politici, majoritatea foști legionari. Astfel, de la 16 327 de deținuți politici în 1962, numărul acestora a scăzut la 13 017, în 1963. Ca urmare a amnistiiilor decretate în 1963 de Gheorghiu-Dej, numărul deținuților politici a scăzut la 9 333, iar în 1964 majoritatea au fost eliberați¹⁰⁰.

La 19 martie 1965 Gheorghe Gheorghiu-Dej a decedat din cauza unui cancer la plămâni. A treia zi după decesul fostului lider, la 22 martie 1965, Nicolae Ceaușescu a fost desemnat secretar general al Partidului Comunist Român¹⁰¹.

Începând cu data de 1 martie 1966 Gheorghe Pătrașcu a fost angajat muncitor pavator la Secția de Drumuri Deva, având un salariu de încadrare de 873 de lei¹⁰². Ulterior, la începutul lunii martie 1967, a fost angajat muncitor pavator la Sfatul Popular al orașului Lugoj, având un salariu de încadrare de 1 183 de lei¹⁰³.

În ajunul Crăciunului anului 1967 a intrat în concediu fără plată pe perioada de iarnă, revenind în satul Bibulești, comuna Rădinești, alături de soție și de cei doi copii, urmând a-și relua activitatea la 25 februarie 1968¹⁰⁴.

La 16 februarie 1968 a fost adoptată legea nr. 2 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România, publicată în *Monitorul Oficial* nr. 17 din 17 februarie 1968. Conform prevederilor acestei legi se renunța

96 *Ibidem*, p. 215.

97 *Ibidem*, p. 216.

98 *Ibidem*.

99 *Ibidem*, p. 217.

100 *Ibidem*, p. 218.

101 *Ibidem*, p. 221.

102 Conform carnetului de muncă întocmit pe numele muncitorului Gheorghe Pătrașcu.

103 *Ibidem*.

104 *Ibidem*.

la organizarea administrativ-teritorială în regiuni, raioane, orașe și comune și se reinstituia organizarea administrativ-teritorială în județe, orașe și comune. Astfel, se revenea la tradițiile naționale în privința organizării administrative, renunțându-se la formele administrative de inspirație sovietică.

Ulterior, la 1 august 1968, a fost publicată în *Buletinul Oficial* al Republicii Socialiste România, nr. 105-107, anexa la Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1 127/1968, conform căreia urmau a fi delimitate cele 39 de județe nou-create, incluzând județul Ilfov, și municipiul București¹⁰⁵. Cele 39 de județe aveau în componență 47 de municipii, 236 de orașe și 2 706 comune ce grupau 13 149 de sate¹⁰⁶.

Această reformă administrativă a impus desființarea comunei Rădinești și alipirea satelor componente la comuna vecină, Dănciulești, unde exista și o Gospodărie Agricolă Colectivă, spre deosebire de fosta comună Rădinești. Dealtfel, comuna Rădinești nu mai dispunea de un local propriu de primărie din 1965, când vechiul local a fost demolat, astfel că, în perioada 1965-1968, primăria comunei a funcționat în casa preotului Grigore Fierăscu¹⁰⁷.

În primăvara anului 1969 Gheorghe Pătrașcu a început construcția unei case cu parter și etaj, construcție realizată din cărămidă și cuprinzând: 4 dormitoare, o bucătărie, un beci, o cămară, o scară exterioară acoperită și un hol la etaj. Construită după demolarea casei vechi, ce avea doar două camere, casa a fost finalizată, cu excepția finisajelor interioare și exterioare, în toamna anului 1969¹⁰⁸.

În anul 1970 a început asfaltarea drumului județean 605A ce face legătura între satele comunei Dănciulești și orașul Melinești, din județul Dolj, precum și cu satele comunei Piscoiu, din județul Gorj, asfaltarea fiind finalizată în anul 1975¹⁰⁹, într-o perioadă în care primar al comunei Dănciulești era Munteanu Pătru (1974 - 1979)¹¹⁰, fost primar al comunei Rădinești.

În perioada 1967-1989 Gheorghe Pătrașcu a lucrat ca muncitor pavator și ca șef de echipă la Sfatul Popular al orașului Lugoj participând la pavarea cu piatră cubică a numeroase străzi din oraș și la întreținerea acestora.

Salariul său a variat de la 1 183 de lei, în 1967, la 1 785 de lei, în 1974, la 2 059 de lei, în 1976, iar la 1 martie 1979, salariul a fost majorat la 2 285 de lei¹¹¹.

105 Mirela-Minodora Mincă-Mălăescu, *Organizarea administrativă. 1948-1968*, în volumul *Structuri administrative în istoria românilor*, coord. Dinică Ciobotea, Editura SITECH, Craiova, 2011, p. 176.

106 Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Scurtă istorie a românilor*, București, 1977, p. 368.

107 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 69.

108 Informație oferită de către Gheorghe Pătrașcu din satul Bibulești, comuna Dănciulești, județul Gorj, la 15 decembrie 2012.

109 Marin Arcuș, *op. cit.*, p. 128.

110 *Ibidem*, p. 72.

111 Conform carnetului de muncă al muncitorului Gheorghe Pătrașcu din satul Bibulești, comuna

La 1 decembrie 1980 salariul de încadrare a fost din nou majorat, cifrându-se la 2 683 de lei, iar la 1 mai 1984 a fost fixat la cuantumul de 2 825 de lei¹¹².

La 1 ianuarie 1989 a fost propus pentru pensionare la limită de vârstă, cu o pensie lunară în cuantum de 2 051 de lei¹¹³, având o vechime în muncă de peste 32 de ani.

După pensionare a revenit la domiciliul din satul Bibulești, comuna Dănciulești, unde a lucrat - împreună cu soția și alți membri ai familiei - pământul agricol pe care îl posedă. După evenimentele din decembrie 1989 a primit o mică pensie pentru perioada 1950-1953, când a activat în detașamentele de muncă de la Orăștie și Hemeiș, și i-au fost restituite suprafețele agricole și forestiere lăsate moștenire de către părinți.

Am realizat această analiză din dorința de a aduce în atenția celor tineri eforturile individuale a milioane de oameni, bunici și părinți ai lor, care – fiecare în domeniul său – au contribuit la construirea infrastructurii rutiere, feroviare, portuare, de transport produse petroliere a țării, precum și la realizarea obiectivelor industriale, zootehnice, edilitare puse în operă în perioada 1945-1989, și care, în cea mai mare parte, au fost insuficient întreținute și – de cele mai multe ori – neglijate, abandonate sau distruse din nepăsare sau cu bună-știință.

Dănciulești.

112 *Ibidem*.

113 *Ibidem*.